

ва преместване на ново място.

И в двата случая основна роля е отредена на митологичния персонаж на змея (змията-смока) в качеството им на представители и пазители на природното, некултурното пространство, което човекът не е успял да усвои и превърне в свой културен социум. Ясно е, че усвояването на пространството не е само акт на заселване и "употреба" на природата. То е цял комплекс, включващ прагматизъм, утилитаризъм, достигната степен на духовно състояние, наследени знания и представи, утвърден модел на житийност и житейски опит, всичко това синтезирано в своеобразен код, в който универсалиите се развиват по посока на етноса.

Понякога наименованието на селището съдържа обяснението относно динамиката на образуването на селището. "Като катун сме се местили" ²⁰ До това заключение води разказ за неколкочкратното преместване на с. Катунцище заради пожар и други причини с точно обозначаване на местата на заселване. Същата "историческа прецизност" е присъща и за преданието, разказващо за различните поселища на с. Жеравна, като е налице и знание за първите заселници, които са били боляри, бягащи от Търново от турците. ²¹ А липсата на динамика в развитието на село Раково преданието обяснява с клетва: "Нито село да има, нито без село да остане!" Клетвата е произнесена от турци, когато са изгонени от селото. ²²

Наименованието на някои селища се обяснява чрез легенда за митично същество. "Между Кермен и Биково имало един гьол, голям, и вътре в него ревяло едно нещо като бога (бик, воден бик) и затуй кръстили селото Биково." ²³

Своеобразна загадка представлява наименованието Шешкинград. Това е ми-нърско селище в твърдишката планина, но без история за създаване на селище и знание за съществувало селище преди това. Но във фолклорното знание на населението в Твърдица битова предание обясняващо това наименование. Царският мотив е в основата му- в един вариант е по посока на цар Константин и царица Елена, в друг вариант е съотносим с цар Иван Шишман. И в двата варианта царете искат да правят там град, но майките им ги отказват с думите: "Шашкънино, тук град не става!" ²⁴ И заради това обидно прозвище, и заради отрицанието на създаване на вероятно селище се образува наименованието. Такова е обяснението на фолклорното мислене, основаващо се преди всичко на формален признак, включително и на звукоподобяване. Вероятно етимологията на това наименование трябва да се търси другаде. Аз го посочих само като маркер на несъстояло се селище, но с наименование за град, във фолклорната история. В случая най-важ-